

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu „Statistikaameti 2019.–2023. aastal tehtavate statistikatööde loetelu“ juurde

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu „Statistikaameti 2019.–2023. aastal tehtavate statistikatööde loetelu“ sätestab, milliseid statistikatöid teeb Statistikaamet aastatel 2019–2023, määrates ühtlasi kindlaks, milliseid näitajaid ja millise perioodilisusega tuleb statistikatöodes avaldada.

Eelnõu koostajad on Statistikaameti statistika levi osakonna juhataja Anne Nuka (anne.nuka@stat.ee, tel 625 9246), finantsjuht Viive Aasa (viive.aasa@stat.ee, tel 625 9342) ja planeerimise spetsialist Olga Albrecht (olga.albrecht@stat.ee tel 625 9262). Eelnõu on Rahandusministeeriumis ette valmistanud riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna peaspetsialist Keir Pool (keir.pool@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Statistikatööde loetelu kinnitamise vajadus tuleneb riikliku statistika seadusest (RStS). RStS-i §-i 4 ja 17 järgi kinnitab Vabariigi Valitsus igal aastal järgmiseks viieks aastaks Statistikaameti tehtavate rahvastiku-, sotsiaal-, majandus- ja keskkonnaalaste statistikatööde loetelu, mis lähtub riigisisest ja rahvusvahelisest statistikavajadusest. RStS-i §-i 16 lg 2 järgi on Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks esitatavas loetelus statistikatöö kohta järgmised andmed: nimetus, õiguslik alus, väljundnäitajad, sagedus, periood või moment, eeldatav maksumus ja teave kavandatavate meetodikamuudatuste kohta.

Statistikatööde liigitamisel on lähtutud töö sisust (statistika tegemine, süsteemi tööshoidmine, statistika tegemise aluseks olevate üldkogumite haldamine või statistikatöö arendus), töö regulaarsusest (pidev või ebaregulaarne töö), maksumuse varieeruvusest (püsiv põhi- ja tsüklilise statistika puhul ja igal aastal muutuv arendustööde puhul) ning statistikatöö väljundi tüübist.

- Põhistatistika – statistikatööd, mida tehakse igal aastal samas mahus;

- Tsükliline statistika – statistikatööd, mida tehakse kindla sagedusega, kuid mitte igal aastal;
- Ebaregulaarne statistika – statistikatööd, mida tehakse ainult üks kord või mille tegemise sagedus ei ole ette teada;
- Statistiline analüüs – analüütilised tööd, sh analüütilised kogumikud jms;
- Statistiline register – statistiliste registrite pidamisega seotud statistikatööd;
- Statistika arendus – statistikatööd, mis arendavad riikliku statistika jaoks andmete kogumist, töötlemist, analüüsi, levitamist ja säilitamist.

Regulaarsete tööde (põhi- ja tsükliline statistika) puhul avaldatakse põhiosa loetletud väljundnäitajatest statistika andmebaasis ka järgmistel aastatel aegridadena sama struktuuriga. Väljundnäitajaid ei esitata pärast 2019. aastat tehtavate ebaregulaarsete statistikatööde ja uuringute arendustööde kohta, sest näitajate väljatöötamine on osa ettevalmistustööst. Tabel 1 annab ülevaate statistikatööde arvu ja maksumuse muudatustest 2019. aastal võrreldes 2018. aasta loeteluga, mis on seotud statistikatöö liigi, tsüklilisuse ja hinnastamismudeli muutusega.

Tabel 1. Statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	128	4 250,1	128	5 900,1
Tsükliline statistika	10	236,7	8	1 023,8
Ebaregulaarne statistika	6	205,6	5	75,6
Statistika arendus	6	1 599,6	3	1 295,5
Statistiline analüüs	4	179,6	4	251,3
Statistilised registrid	2	98,3	4	137,6
Kokku	156	6 569,9	152	8683,9

2.1. Keskkond

Tabel 2. Keskkonna valdkonna statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	12	270,6	12	377,6

Projekt

Tsükliline statistika	–	–	–	–
Ebaregulaarne statistika	–	–	–	–
Statistika arendus	–	–	–	–
Statistiline analüüs	–	–	–	–
Statistiline register	–	–	–	–
Kokku	12	270,6	12	377,6

Statistikaamet teeb 2019 aastal statistikatööd „Veekasutus“ (10302) ja „Metsavaru“ (10304) tellimuslepingu alusel.

2.2.Rahvastik

Tabel 3. Rahvastiku valdkonna statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	7	115,1	7	161,1
Tsükliline statistika	1	40,0	–	–
Ebaregulaarne statistika	–	–	–	–
Statistika arendus	1	862,8	1	862,8
Statistiline analüüs	–	–	–	–
Statistiline register	–	–	1	2,6
Kokku	9	1 017,9	9	1 026,5

2.2.1 Tsükliline statistika

2018 lõppes riigisisese tellimuse alusel tehtav üheaastane statistikatöö „Rahvastikuprognosid“ (30004), mida tehakse viieaastase tsükliga. Statistikatöö abil valmis varasemate rahvastikusündmuste (sünnid, surmad, ränne) trende analüüsidest Eesti rahvastikuprognos ja piirkondlik rahvastikuprognos. Töö eesmärk on koostada kogu Eesti ja piirkondlik rahvastikuprognos. Aluseks on rahvaarv seisuga 01.01.2017. Kogu Eestile tehakse 2–3 stsenaariumi, piirkondadele vaid üks põhistsenaarium. Prognoosiperiood on kõige rohkem 30 aastat ja arvutamisel arvestatakse rände-, sündimus- ja suremustrende, mille põhjal prognoositakse trendide muutust sel perioodil. Rahvastikuprognos avaldatakse 2019. aastal.

2.2.2 Statistiline register

Lisandub statistikatöö „Isikute statistiline register“ (30011), mille eesmärk on luua ja hallata sotsiaalelu ja rahvastiku valdkonna statistikatööde, s.h. registripõhise rahva ja eluruumide loenduse aluseks olevat isikute üldkogumit. Isikute statistilist registrit ajakohastatakse juriidiliste andmekogude ja statistikatööde andmete alusel.

2.3.Sotsiaalelu

Tabel 4. Sotsiaalelu valdkonna statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	33	1 156,6	34	1 626,2
Tsükliline statistika	3	104,0	4	857,9
Ebaregulaarne statistika	5	171,7	4	45,4
Statistika arendus	1	95,3	–	–
Statistiline analüüs	–	–	–	–
Statistiline register	–	–	–	–
Kokku	42	1 527,6	42	2 529,5

2.3.1 Põhistatistika

Lisandub statistikatöö „Lõimumine“ (40023), mille eesmärk on avaldada lõimumisvaldkonna statistikat riiklikes andmebaasides ning kajastada eestlaste ja muu emakeelega Eesti elanikkonna lõimumisprotsesse tööhõives, sotsiaalelus ning hariduses. Seda infot tarbivad ministeeriumid ja nende koostööpartnerid, peamine avaliku huvi esindaja on Kultuuriministeerium. Statistikatöö „Tasemeharidus“ (40310) raames 2019 aastal alustatakse hariduse meetoodika kogumiku koostamisega.

2.3.2 Tsükliline statistika

2018 lõppes iga kahe aasta tagant tehtav statistikatöö „Tarbimiskulutuste prognoos“ (40204), mis võimaldab prognoosida leibkondade tarbimiskulutusi nendel aastatel, mil „Leibkonna eelarve uuringut“ ei korraldata. „Leibkonna eelarve uuringu“ varasemate aastate andmeid ja lisaandmeid kasutades prognoositakse leibkonna tarbimiskulutused aastateks 2018 ja 2019. Statistikatöö on sisend EL-i õigusakti põhinevale statistikatööle. Tarbimiskulutuste prognoosi tulemusi ei avaldata.

Tsüklilised statistikatööd aastal 2019 on järgmised.

- Kestab nelja-aastane periood, mil tehakse statistikatööd „Leibkonna eelarve uuring“ (40203), millega saab teavet leibkondade igapäevaste kulutuste ja tarbimise kohta: kui suured on Eesti elanike kulutused toiduainetele, tarbekaupadele, eluasemele ja mitmesugustele teenustele. Uuring pakub teavet ka leibkonnaliikmete sotsiaaldemograafiliste näitajate (tööhõive, haridus), majandusliku olukorra, elamistingimuste, püsikaupade olemasolu ja oma tarbeks toodetud kaupade kohta. Uuringust saavad toodete ja teenuste pakkujad ning tavatarbijad infot selle kohta, millele enim kulutatakse ja mida aastate arvestuses rohkem tarbitakse. „Leibkonna eelarve uuring“ võimaldab põhjalikult analüüsida, millised on Eesti perede väljaminekud ja eelarve. Tegemist on ainukese kulutusi ja tarbimist käsitleva kogu rahvastikku hõlmava uuringuga Eestis. Uuringust saab riik vajalikku infot sotsiaalvaldkonna otsuste tegemiseks. Uuringut tehakse alates 1996. aastast kõikides Euroopa Liidu riikides ühtse metoodika alusel. Statistikatöö on sisend EL-i õigusakti põhinevale statistikatööl. Statistikatööd valmistatakse ette 2018. aastal, andmeid kogutakse ja töödeldakse 2019. ja 2020. aastal ning avaldatakse 2020. ja 2021. aastal.
- Jätkub iga kümne aasta tagant tehtav neli aastat kestev statistikatöö „Ajakasutuse uuring“ (40101), millega antakse ülevaade Eesti elanike ajakasutuse jaotusest. Uuringul on mitu eesmärki ja selle põhjal saadakse ülevaade Eesti rahvastiku ajakasutusest (tasuline töö, majapidamistööd, õppimine, täienduskoolitus, vaba aeg jms) ning naiste, meeste ja laste ajakasutuse erinevusest. Uuring täiendab rahvamajanduse arvepidamist, lisades sinna leibkonnaliikmete tasustamata töö mahu hinnangu. Peale selle annab uuring võimaluse vaadelda ühest punktist teise jõudmiseks kulutatud aega, liikumisviisi (jalgsi, autoga, ühissõidukiga jms) ning ajaveetmiskohti. Uuring võimaldab käsitleda suhtlust nii oma perega kui ka leibkondade ja põlvkondade vahel ning hinnata Eesti perede ja laste heaolu ning elukvaliteeti. Uuringu tulemusi saab kasutada pere-, tööhõive-, sotsiaal- ning transpordipoliitika valdkondade arendamiseks. Uuringut tehakse Eurostati tellimisel Euroopa Liidu riikides ühtse metoodika alusel ja see koosneb neljast osast: leibkonnaküsitlus, isikuküsitlus, isikupäevikud ja nädalapäevik. Andmeid kogutakse aastatel 2019–2020 ja tulemused avaldatakse 2021. aastal.
- Jätkub statistikatöö „Euroopa terviseuuring“ (40610), mille eesmärk on hinnata Eesti rahvastiku terviseseisundit, seda mõjutavaid tegureid ja tervishoiuteenuste kasutamist ning võrrelda toimunud muutusi varasemate uuringute tulemustega. „Eesti terviseuuring“ on

osa EL-i terviseuuringust, mille eesmärk on võimaldada paremini jälgida rahva tervist käsitlevaid EL-i programme, sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalkaitset, tervist puudutavat ebavõrdsust ja tervena vananemist hõlmavaid poliitikavaldkondi. EL-i terviseuuringu tegemist reguleerivad EL-i määrused. Esimene terviseuuring tehti Eestis EL-i terviseuuringu programmi raames 2006. ja teine 2014. aastal. Järgmine uuring on planeeritud 2019. aastaks. Tulemused avaldatakse 2020. aastal.

Algavad iga kahe aasta tagant tehtava statistikatöö „Kultuuris osalemise uuring“ (40422) ettevalmistustööd. Statistikatöö eesmärk on anda teavet elanike kultuuris osalemise harjumuste, kultuuriharrastuste ning nendega seotud sotsiaalsete aspektide kohta. Statistikatööd tehakse riigi tellimuse alusel ja peamine avaliku huvi esindaja on Kultuuriministeerium. Statistikatöö andmed avaldatakse 2020. aastal.

2.3.3 Ebaregulaarne statistika

2018 lõppesid järgnevad ebaregulaarse statistika moodulid:

- „Sotsiaaluuringu“ ebaregulaarne moodul statistikatöö „Tervis“ (40615), mille kaudu uuriti rahvastiku tervises seisundit ja -käitumist, tervishoiuteenuste kasutamist ning tervishoiuressursse ja nende kasutamist. Tulemused avaldatakse 2018. aastal. Seda statistikatööd tehti EL-i määruse alusel.
- „Tööjõu-uuringu“ moodul „Ettevõtjad ja FIE-d“ (40713), mis oli esimene laiaulatuslik Euroopa ettevõtjate ja FIE-de uuring. Moodulil on kolm peamist teemavaldkonda: ettevõtjate ja FIE-de majanduslik iseseisvus; ettevõtjate ja FIE-de töötingimused; palgatöötajate, ettevõtjate ja FIE-de võrdlus (sh rahulolu oma tööga). Tulemused avaldatakse 2018. aastal. Seda statistikatööd tehti EL-i määruse alusel.

2019. aastal jätkuvad järgmised ebaregulaarse statistika moodulid:

- „Tööjõu-uuringu“ ebaregulaarne moodul „Töö- ja pereelu kokkusobitamine“ (40714). Töö- ja pereelu paindlik kokkusobitamine on üks tööelu kvaliteedi mõõtmetest ning seotud EL-i tööhõiveprogrammiga, mis näeb ette naiste tööhõive suurendamist ja soolise võrdsuslikkuse edendamist. Mooduli eesmärk on anda teavet töö- ja pereelu kokkusobitamise võimaluste kohta eri rahvastikurühmades, hõlmates andmeid tööaja ja -tingimuste paindlikkuse, lapsehoiu ja lähedaste hooldamise võimaluste jms kohta. Tulemused avaldatakse 2019. aastal. Seda statistikatööd tehakse EL-i määruse alusel.

- „Sotsiaaluuringu“ moodul „Heaolu“ (40015), mille eesmärk on avada heaolu mõistet inimeste enesehinnangulise subjektiivse rahulolu mõõtmise kaudu ning pakkuda teemakäsitlust, mida Eestis heaolu mõõtmisel on vähe kasutatud ehk subjektiivsete näitajate skaalade kaudu hinnata inimeste rahulolu eluga ja erinevate tundeliste aspektidega, pidades sealjuures silmas nii riigisisest praktikat ja vajadust kui ka rahvusvahelisi suundumusi ja soovitusi. Heaolu tegeliku olukorra kirjeldamine eeldab inimeste olukorra ja võimaluste võimalikult mitmekülgset iseloomustamist, sh vastava statistika kogumist ja avaldamist. Andmeid kogutakse 2018. aastal ja tulemused avaldatakse 2019. aastal. Seda statistikatööd tehakse EL-i määruse alusel.

Jätkub ebaregulaarne statistikatöö „Euroopa sotsiaaluuring“ (40022). See on rahvusvaheline sotsiaalteaduslik uuring, mis mõõdab hoiakuid, uskumusi ja inimeste käitumist rohkem kui kolmekümnes riigis. Statistikatöö andmekorje tehakse 2018. aastal, Statistikaamet edastab kogutud ja töödeldud andmed rahvusvahelisele konsortsiumile. Seda statistikatööd tehakse rahvusvaheliste kokkulepete alusel.

Alustatakse tööd „Tööjõu-uuringu“ mooduliga „Töö- ja tööaja korraldus“ (40721), mille eesmärk on saada täpsemat teavet tööaja paindliku korraldamise kohta, sh töötajate võimaluste kohta ise tööaja ja eemalviibimise üle otsustada, samuti selle kohta, kui tihti töötajatelt nõutakse, et nad tööaega muudaksid. Teavet soovitakse saada ka kohaloleku ja tööaja registreerimise, ajasurve, otsese juhtimise ja töökeskkonnas võimaldatava sõltumatuse kohta, töökoha ning tööle jõudmiseks ehk tööle- ja kojusõiduks kuluva aja kohta. Tulemused avaldatakse 2020. aastal. Seda statistikatööd tehakse EL-i määruse alusel.

2.3.4 Statistika arendus

Lõppes 2018 tehtud statistika arendustöö „Soopõhise vägivalla uuringu testimine ja katsetamine“ (40616), mille eesmärk oli testida ja pilootida Eurostatis väljatöötatud küsimusi soopõhise vägivalla uurimiseks ja töötada välja ankeedi sõnastuse muudatusettepanekud.

Tegemist oli rahvusvahelise tellimuse alusel tehtava statistikatööga (Istambuli konventsiooni artikkel 11 paragrahv 1 ja 2), mida rahastati välisabist kohustusliku omaosalusega.

Metoodikamuudatused on järgmised:

Statistikatöösse „Turismi uuring“ (40202) lisatakse peale CAPI ja CATI ka CAWI andmekogumismeetod.

2.4.Majandus

Tabel 5. Majanduse valdkonna statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	74	2 654,4	73	3 660,5
Tsükliline statistika	5	86,0	4	165,9
Ebaregulaarne statistika	1	33,9	1	30,2
Statistika arendus	2	458,8	1	284,2
Statistiline analüüs	–	–	–	–
Statistiline register	2	98,3	3	135,0
Kokku	84	3 331,4	82	4 275,8

2.4.1 Põhistatistika

Statistikaamet teeb 2019 aastal statistikatöö „Metsandus“ (21001)“ tellimuslepingu alusel. 2019. aastal jäetakse rahapuudusel ära riigi tellimuse alusel tehtud statistikatöö „Palgaerinevuste parem kättesaadavus“ (21109). 2018. aastal täiendati Norra finantsmehhanismi programmi „Sooline võrdõiguslikkus ning töö- ja pereelu tasakaal“ raames välja töötatud palgaerinevuste hindamise meetodikat, võttes kasutusele MTA töötamise registri ja statistikatöö „Palgalõhe“ (21108) andmed. Statistikatööga avaldatakse meeste ja naiste palgaerinevuste statistikat perioodi 2015–2017 kohta. Peale selle on plaanis töötada välja meetodika palgaerinevuste hindamiseks seostades andmekogude, statistikatöö „Töötasu“ (21101) ja projekti „Aruandlus 3.0“ raames ettevõtete süsteemidest kogutavaid tööjõu ja palgaandmeid. Statistiliste näitajate alusel on Eestis Euroopa riikide suurim palgalõhe, seetõttu on oluline, et koostataks täpsemad näitajad meeste ja naiste ebavõrdsuse mõõtmiseks. Statistikatöö on lisatud Statistikaameti 2019. aasta eelarve lisataotlusesse.

2.4.2 Tsükliline statistika

2018 lõppes iga nelja aasta tagant tehtav üheaastane statistikatöö „Sisend-väljundtabelid“ (21409), mille põhjal saab infot majandusanalüüsiks, nt ökonomeetriliste mudelite ja majandusprognoside koostamiseks. Sümmeetriline sisend-väljundtabel on toodete järgi koostatud maatriks, kus kirjeldatakse detailselt kodumaiseid tootmisprotsesse ja rahvamajanduse tehinguid toodetega. Seda statistikatööd tehakse EL-i määruse alusel. Avaldatakse on detsembris 2018.

Iga kahe aasta tagant tehtavad tsüklilised statistikatööd on järgmised:

- Statistikatöö „Jaekaubandusettevõtted“ (20312) eesmärk on anda teavet jaekaubandusettevõtete müügikohtade arvu ja müügipinna suuruse kohta. EL-i määrusega reguleeritud jaekaubandusettevõtete uuringut tehakse kõigis EL-i riikides ühtse metoodika alusel, mis tagab andmete rahvusvahelise võrreldavuse. 2016. aasta kohta avaldati statistika 22.03.2018 ja 2018. aasta kohta avaldatakse see 2020 I kvartalis.
- Statistikatöö „Innovatsioon“ (21702) eesmärk on anda teavet ettevõtete uuenduste ja innovaatilise tegevuse kohta. Innovatsioon on ettevõtete, regioonide ja riikide konkurentsivõime peamisi tegureid. EL-i määrusega kehtestatud innovatsiooniuuringut tehakse kõigis EL-i riikides ühtse metoodika alusel, mis tagab andmete rahvusvahelise võrreldavuse. 2016. aasta kohta avaldati statistika 18.04.2018 ja 2018. aasta kohta avaldatakse eeldatavasti 2020 (konkreetne aeg pannakse avaldamiskalendrisse).

Iga nelja aasta tagant tehtav statistikatöö „Töötasu struktuur“ (21102) annab teavet töötajate tunnitase kohta ametiala, tegevusala, hariduse, vanuserühma, tööstaaži ja lepingu liigi järgi; töötajate brutokuutöötasu ja brutotunnitase detiilide ja mediaani kohta ametiala pearühma ja tegevusala järgi. Töötasu struktuuri statistikat kasutatakse tööjõuprognoside ja kutseõppekavade koostamiseks, soolise palgalõhe hindamiseks, sotsiaalkindlustuskoodeksi iga-aastase aruande täitmiseks jm valdkondades, kus on oluline teada ametialade struktuuri ja palgatasemeid. EL-i määrusega uuringut tehakse kõigis EL-i riikides ühtse metoodika alusel, mis tagab andmete rahvusvahelise võrreldavuse. 2018. aasta kohta avaldatakse statistika eeldatavalt aastal 2020 (konkreetne aeg pannakse avaldamiskalendrisse).

Jätkub kümneaastase tsükliga statistikatöö „Põllumajandusloendus“ (21210) ettevalmistustöö. Töö võimaldab riigi- ja teadusasutustel, ettevõtjatel ja rahvusvahelistel organisatsioonidel saada põhjalikud ja täpsed andmed põllumajanduse kohta. EL-i ettevalmistatava määrusega reguleeritava põllumajandusloenduse tulemusi on vaja järgmistes poliitikavaldkondades:

- ühine põllumajanduspoliitika, sh otsetoetused, turukorraldusabinõud ja maaelu arengu-programmid;
- vee raamdirektiiv, sh nitraadidirektiiv ja põhjaveedirektiiv;
- õhuga seotud direktiivid, sh riiklike heitkoguste vähendamine, õhukvaliteet ning saastatuse ja selle ennetuse kontroll;
- kliimamuutuste poliitika (seotud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokolliga);

- looduskaitsega seotud õigusaktid, lindude ja elupaikade direktiivid ja teised bioloogilise mitmekesisuse poliitika meetmed;
- mullaga seotud poliitika, sh mullatemaatika strateegia ja reoveemuda direktiiv;
- toiduohutuse, taimekaitse, loomade heaolu õigusaktid;
- regionaalpoliitika;
- Euroopa Liidu ringmajanduse tegevuskava (*EU action plan for the Circular Economy*).

Peale selle on neid andmeid vaja EL-i teadusuuringute ühiskeskusel (JRC), kes kasutab neid eespool nimetatud poliitikate arendamiseks vajalikes teadustöodes, mudelite väljatöötamisel jms. Põllumajandusloenduse tulemused avaldatakse eeldatavalt aastal 2021–2022 (konkreetne aeg pannakse avaldamiskalendrisse).

2.4.3 Ebaregulaarne statistika

Jätkub statistikatöö „Laevastikupõhised majandus- ja sotsiaalnäitajad“ (20013), mille eesmärk on koguda riikliku programmi „Eesti riiklik töökava kalandussektori bioloogiliste, tehniliste, keskkonnavalaste ja sotsiaalmajanduslike lähteandmete kogumiseks 2017.–2019. aastal“ täitmiseks majandusnäitajaid ja teha statistikat laevade pikkusklasside ja püügivahendite kaupa. 2018. aasta kohta avaldatakse statistika eeldatavalt 2019. aasta detsembris (konkreetne aeg pannakse avaldamiskalendrisse).

2.4.4 Statistika arendus

Jätkub statistikatöö „Aruandlus 3.0“ (20012), mis on loodud projekti „Aruandlus 3.0“ juurde ja selle eesmärk on luua riigi toimimiseks olulise väärtusega personali- ja majandusarvestuse andmete automaatse liikumise tehnoloogiline lahendus, lähtudes selle elluviimisel minimaalsuse ja lihtsuse printsiibist. Projekti eeldatav lõpp on 2019. aasta detsember, kui andmeesitajail on võimalik alates 2020. aastast esitada kõiki vajalikke andmeid otse oma majandusarvepidamissüsteemidest ja SA-l on võimekus andmeid vastu võtta, töödelda, teha statistilisi arvutusi ja avaldada statistikat. Projekti esimeses etapis tegeleti Maksu- ja Tolliametile ning Statistikaametile esitatava palga ja tööjõu andmestiku automaatse edastamise võimaldamisega alates 2018. aasta jaanuarist. Järgmistel aastatel luuakse selline võimekus ülejäänud andmestike edastamiseks: tulud, kulud, varad, kohustused, hinnad jne

2019. aastal lõpetatakse ressursipuudusel statistikatöö „Ettevõtlusstatistika integreerimine (FRIBS) Euroopa statistikasüsteemi“ (20011) arendus. Statistikatöö on lisatud 2019. aasta eelarve lisataotlusesse. Euroopa statistikasüsteemi 2020. aasta visiooni (ESS Vision 2020)

järgi tuleb kiiremini reageerida tarbijate muutuvatele vajadustele, vähendada andmeesitajate halduskoormust ja tagada statistika parem sidusus valdkonniti. Selleks alustati 2011. aastal Eurostati eestvedamisel ettevõtlus- ja väliskaubandusstatistikat reguleerivate õigusaktide sisu revideerimist ja uue ning paindliku õigusaktide süsteemi loomist. 2017. aastal alustati Euroopa Nõukogus ja Euroopa Parlamendis ettevõtlusstatistika integreerimist käsitleva raamseaduse (FRIBS^a) eelnõu menetlust ja uus seadus on kavandatud jõustada 2018. aastal. Uus raamseadus toob suuremaid või väiksemaid muudatusi järgmiste koodidega statistikatöodes: 20007, 20102, 20103, 20300, 20319, 20401, 20403, 20408, 20413, 20505, 20903, 21300, 21308, 21601, 21701, 22201, 22203, 20312, 21702, 22304. Uute nõuete juurutamiseks on esialgse ajakava järgi aega kuni kaks aastat. Suuremad muudatused on järgmised:

- statistikatöösse „Ettevõtete majandusnäitajad (aasta)“ (20300) lisandub tsükliline statistika üleilmsete väärtusahelate ja rahvusvahelise hankimise kohta;
- statistikatöösse „Ettevõtete majandusnäitajad (kvartal)“ (20007) lisandub kaupade hulгимүүgi ja äriteenuste müügi kuuline mahustatistika tegevusala kaupa;
- statistikatöös „Äriteenuste tootjahinnaindeks“ (20413) kahekordistub nende äriteenuste loetelu, mille kohta tuleb teha teenuste hinnaindekseid;
- statistikatööd „Ettevõtluse demograafia“ (20903) laiendatakse ettevõtete registreerimise ja pankrottide kvartalstatistikaga;
- statistikatöös „Kaupade väliskaubandus“ (22303) muudetakse kaupade sisseveo statistika tegemise andmeallikat. Kui praegu kogutakse andmeid sissevedajatelt, siis halduskoormuse vähendamise eesmärgil plaanitakse hakata kasutama teiste liikmesriikide kogutud isikustatud andmeid ekspordi kohta (teise riigi eksport Eestisse on Eesti import teisest riigist). Andmeallika vahetus muudab statistika tegemise kulukamaks.
- statistikatöös „Teenuste väliskaubandus“ (22304) seotakse teenuste väliskaubanduse andmed ettevõtete majandustegevust iseloomustavate andmetega. Teenuste väliskaubanduse baasstatistikat teeb Eesti Pank. Eesti Pank on teinud Statistikaametile ettepaneku baasstatistika tegemise üle võtmiseks. See eeldab lisaressurssi SA-le, mida seni ei ole leitud.

---

^a EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS Euroopa ettevõtlusstatistika kohta, millega muudetakse määrust nr 184/2005 ja tunnistatakse kehtetuks kümme ettevõtlusstatistika valdkonna õigusakti.

Statistikatöö „Ettevõtlusstatistika integreerimine (FRIBS) Euroopa statistikasüsteemi“ (20011) on ainult arenduse etapiks loodud statistikatöö, mille lõppemisel jätkub põhistatistika tootmine eelnimetatud statistikatööde raames.

2.4.5 Statistiline register

Lisandub statistikatöö “Hoonete ja ruumide statistiline register” (20014) mille eesmärk on luua ja hallata sotsiaalelu, rahvastiku ja elamumajanduse valdkonna statistikatööde, s.h. registripõhise rahva ja eluruumide loenduse aluseks olevat hoonete ja ruumide üldkogumit. Hoonete ja ruumide statistilist registrit ajakohastatakse juriidiliste andmekogude ja statistikatööde andmete alusel.

Metoodikamuudatused on järgmised.

- „Ettevõtete majandusnäitajad (aasta)“ (20300) – hakata avaldama ettevõtete majandusnäitajad tegevusalagrupi järgi piirkondlikul tasandil.
- „Välismaiste tüarettevõtete majandusnäitajad“ (20319) – SA võtab Eesti Pangalt üle Eesti ettevõtete välismaal olevate tüarettevõtete majandusnäitajate (OFATS) tegemise alates 2017. aruandeaasta andmetest. Eesti Pank esitas andmeid Eurostatile, Eestis ei avaldatud. SA hakkab andmeid avaldama (peale Eurostatile esitamise). Vajalik ressurss saadi EP ja SA vahelise tööjaotuse ümbervaatomisega. 2017. aasta kohta avaldatakse statistika 2019. aastal (konkreetne aeg pannakse avaldamiskalendrisse).
- „Põllumajandusmaa müügi- ja rendihind“ (20415) – 2020. a statistika arvutamise mudeli ajakohastamine 2019. aasta andmete avaldamiseks 2020. aastal.
- „Majandusüksuste statistika“ (20902) ja „Majandusüksuste statistilise registri haldamine“ (20901) – juurutada korraline kalendriaasta profiili loomine. Kalendriaasta profiil on lõplik kogum nendest üksustest (äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja, asutus, mittetulundusühing), kes olid aasta jooksul majanduslikult aktiivsed. Kogumi infot kasutab Statistikaamet majandusstatistika aastaandmete koostamiseks.
- „Töötasu“ (21101) ja „Palgalõhe“ (21108) – kavandatud seoses AA 3.0 projektiga. Detailsem töötasu statistika. Uued väljundnäitajad (nt ametiala järgi), detailsem piirkondlik statistika.

- „Vabad ametikohad ja tööjõu liikumine“ (21104) – kavandatud seoses AA 3.0 projektiga. Uued väljundnäitajad (detailsem piirkondlik statistika). Andmeesitajad vabastatakse osade andmete esitamisest. Andmekogumise ja andmekanali moderniseerimine. Vabade ametikohtade arvestusmetoodika muudatus seoses vabade ametikohtade ja töötasu küsimustiku ning valimi ühendamise (halduskoormuse vähendamine, töö efektiivistumine). Peale selle on kavandatud meetodiline arendustöö, mille käigus hinnatakse töötamise registri, Eesti Töötukassa ja eraettevõtete tööportaalide tööpakkumiste andmestike sobivust statistika tegemiseks ja töötatakse välja vastavalt etteantud nõuetele parim mudel vabade ametikohtade statistika arvutamiseks.
- „Loomakasvatus ja lihatootmine“ (21203), „Piim ja selle kasutamine“ (21206), „Taimakasvatus“ (21214) – 2021. aastaks planeeritakse vastu võtta uus põllumajanduse sisendite ja väljundite statistika raamseadus, millega arvatavasti kaasnevad nii meetodika kui ka näitajate muudatused, mille ulatus ei ole veel teada (arutatakse Euroopa Komisjoni töögruppides). Ettevalmistöödega alustatakse 2018.
- „Põllumajandussaaduste arvepidamine“ (20213) – teravilja ja õliseemnete ressursi ja kasutamise arvepidamist muudetakse vastavalt Eurostati uuele meetodikale. Ressursi ja kasutamise arvepidamise perioodiks võetakse kalendriaasta. Muudetakse kaetavaid põllumajanduskultuure ja tooteid, töödeldud toodetest kaetakse edaspidi ainult esimese taseme töödeldud tooted. Meetodikamuudatuste tõttu ei ole andmed varasemate perioodidega enam otseselt võrreldavad.
- „Eesti elanike reisimine“ (22107) – lisada peale CAPI ja CATI ka CAWI andmekogumismeetod.
- „Põllumajanduslike majapidamiste statistilise registri haldamine“ (21209) – seoses uue põllumajandusüksuste raamseaduse vastuvõtmisega muutub alates 2020. aastast põllumajandusliku majapidamise lävend.
- „Põllumajandusloendus“ (21210) – 2020. a põllumajandusloendusel kasutatakse põhiuuringu ja moodulite süsteemi. Samuti plaanitakse muuta põllumajandusliku majapidamise lävendit.

2.5 Eri valdkondade statistika

Tabel 6. Eri valdkondade statistikatööde arv ja maksumus, 2018, 2019

Statistikatöö liik	2018		2019	
	Arv	Maksumus, tuhat eurot	Arv	Maksumus, tuhat eurot
Põhistatistika	2	53,4	2	74,7
Tsükliline statistika	1	6,7	–	–
Ebaregulaarne statistika	–	–	–	–
Statistika arendus	2	202,1	1	148,5
Statistiline analüüs	4	179,6	4	251,3
Statistiline register	–	–	–	–
Kokku	9	441,8	7	474,5

2018. aastal tehti viimast aastat kaheaastasest tsüklilist statistikatööd „Linnad“ (50104), mille kaudu sai teavet Euroopa linnade ja piirkondade elukvaliteedi kohta, toetamaks linna- ja maaelu arengule suunatud Euroopa Liidu poliitikat. Statistikatöö alus on kaheaastane Eurostati grant, milles määratakse ära selle raames kogutavad muutujad ja ajaline kaetus.

Lõppes 2018. aasta statistika arenduste all olnud statistikatöö „Poliitika mõjude kvantitatiivse hindamise mudel“ (50021). 2018. aastal teostati mudeli I etapp – rahvastiku sissetulekute ja demograafiliste tunnuste 2017. aasta andmestiku koostamine, mis on sisendiks EUROMODi mudelile. Esimese etapi tulem on kasutamiseks valmis 2019. aasta veebruaris. Tööd mudeliga jätkuvad 2019-2021 arendusprojekti „Reaalaja andmekaeve“ raames.

Statistikatöö „Teemakogumik“ (50019) raames avaldatav kogumik keskendub lapse subjektiivse heaolu eri aspektide käsitlemisele. Fookusesse võetakse lapsed Eestis võrreldes maailma teiste riikide lastega. Kogumiku empiiriline alus on rahvusvaheline laste heaolu uuring „Children's Worlds“ (kvantitatiivne uuring, 2., 4. ja 6. klassi õpilased). Rahvusvaheliselt võrreldakse ja analüüsitakse 2017/2018 kogutud andmeid. Vajadusel tuuakse juurde andmeid ISCWeB-i eelmisest voorust (2013/2014, 18 riiki). Eesti laste andmete analüüsi illestatakse lastelt kogutud kvalitatiivse materjaliga.

3. Eelnõu mõjud

Eelnõu vastuvõtmine võimaldab anda ühiskonna käsutusse riikliku statistika, mis on vajalik riigi majanduse ja sotsiaalelu puudutavateks juhtimisotsusteks ning Eesti majanduse,

rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja keskkonnaseisundi ning selles toimuvate muutuste hindamiseks.

4. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Statistikatööde loetelu kajastab tarbijate statistikavajadusi 156 statistikatööna, mille eeldatav maksumus on kokku 42,4 miljonit eurot. Statistikatööde maksumuse muudatuse põhjus on hinnastamismudeli muutus. 2017. aastal tegi rahvusvaheline konsultatsiooniettevõtte Price Waterhouse Coopers Statistikaametis efektiivsuse suurendamise analüüsi. Projekti eesmärk oli hinnata Statistikaameti tööprotsesside ja juhtimissüsteemi efektiivsust, saada ettepanekuid nii ameti tööde, tegevuste kui ka juhtimissüsteemi efektiivsuse parendamiseks. Projekt teostati Rahandusministeeriumi ja Statistikaameti tellimusel. Üks analüüsi käigus välja toodud tähelepanekuid oli seotud sellega, et Statistikaamet ei hinnastanud statistikatöid täisomahinna alusel, st maksumus ei sisaldanud RKAS-i üürikulu. Alates 2018. aastast on hinnastamismudelit korrigeeritud ja muudetud tekkepõhiseks, sh on tööde hindadele lisatud RKAS-i üürikulud ja kulum.

Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused ajavahemikul 2019–2023 statistikatöö liigi järgi on toodud tabelis 7.

Tabel 7. Statistikatööde loetelu rahaline maht, 2019–2023

Statistikatöö liik	Maksumus, tuhat eurot					Kokku
	2019	2020	2021	2022	2023	
Põhistatistika	5 900,1	5 896,5	5 896,5	5 896,5	5 896,5	29 486,1
Ebaregulaarne statistika	75,6	10,5	–	–	–	86,1
Statistika arendus	1 295,5	928,5	1 186,8	2 098,0	1 819,3	7 328,1
Statistiline analüüs	251,3	251,3	251,3	251,3	251,3	1 256,5
Statistiline register	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	688
Tsükliline statistika	1 023,8	1 206,2	958,4	47,2	325,9	3 561,5
Kokku	8 683,9	8 430,6	8 430,6	8 430,6	8 430,6	42 406,3

5. Eelnõu kooskõlastamine

Korralduse eelnõu esitati kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele, Riigikantseleile, Eesti Linnade Liidule ja Eesti maaomavalitsustele. Kooskõlastamisel tehtud märkustega arvestamise tabel on lisatud seletuskirjale.